

Antonu Leopoldu

I.

fotopart
šnice
objektiv
divojke
zainteresirano oko
ženska lipota i draženost
dobro raspoloženje
snimka u pravom momentu
zadovoljan snimatelj
fotografija za vječnost

II.

kad se rima lice
na cice
a dojke
kad se rima divojke
na mlade kušnut
na podušnut
a krasan ženski spol
na kipuć alkohol
onda tetac Tonči
nije daleko

Dorothea Zeichmann
(Klimpuh, 7. 10. 2008.)

Na Leopold-maratonu povodom 80. rođjendana Antona Leopolda 14. novembra 2008. ljeta (književno-muzičko putovanje kroz pjesnički opus jubilara) u Hrvatskom centru su sudjelovali: Silvija Buciolić, Jurica Čenar, Renata Fazekas, Feri Gregorić, Karin Gregorić, Robert Hajszan, Sigi Hajszan, Fred Hergović, Ewald Hödl, Georg Kustrić, Kristina Marold, Kristijan Mešić, Gabriela Novak-Karall, Marijana Palatin, Ana Šoretić, Petar Tiran, Branislava Zaratid, Dorothea Zeichmann, Martin Živković

Zbor i tamburica Frakanava, Zbor Otvorena srca, Klapa Stidi,

Vokalni sastav Muzičke akademije, Dubrovački kavajleri

Izabrao i uredio: Petar Tiran

peljačica projekta: Gabriela Novak-Karall

snimio i mastrao: Karl Idl

grafički oblikovao: Phillip Hauck

izdavač: Hrvatski centar Beč

Posebno se još željno zahvaliti direktoru ORF-a Gradišće Karl-Heinzu Papsnu, peljaču Manjinske redakcije u ORF-u Gradišće mag. Fredu Hergoviću, HKD-u Frakanava, načelniku veleopćine Frakanava-Dolja Pulja Antonu Blazoviću kao i Kuratoriju Hrvatskoga centra.

Leopold-maraton 1

čitanje prilikom 80. rođjendana Antona Leopolda

Pjesma je moj odgovor

pjesme Antona Leopolda

CD 1 - Sadržaj

01	Moje selo	1:05
02	Pozdrav: Anton Blazović	0:34
03	Uvod: Gabriela Novak-Karall	1:25
04	Branka Zaratide: Laudatio	9:36
05	Jurica Čenar: Marko Štoričar	8:02
06	Jurica Čenar: Lišće	1:31
07	<i>Polje u snegu</i>	
	(po pjesmi A. L. komp. Filip Tyran)	
	Vokalni sastav Muzičke akademije	3:54
08	Moja prva pjesma	2:52
09	Feri Gregorić: Čestitke A.L.	4:55
10	Pjesma je moj razgovor	0:58
11	Moje pero	1:08
12	Šćipanci	3:44
13	Mladi danki	2:58
14	Moj nesrični dan	2:07
15	Veliki domoljub	1:26
16	Moj otac	1:06
17	Pišem i pjevam	0:48
18	Črna voda	1:49
19	Uz potocić	0:42
20	Va Brkavi prije	1:17
21	Frakanava	0:50
22	<i>Brkavska himna</i>	
	(po pjesmi A. L. komp. Feri Fellingner)	
	Zbor i tamburica Frakanava	3:45
23	Ewald Höld: Ja poznam jednu pticu	3:20
24	Gradišće	1:07
25	Na grobu dragoga	0:41
26	Pjevačice PAXov	0:49
27	K osamdesetki Augustinu Blazoviću	1:08
28	Metro	0:39
29	Majka	1:16
30	Gradišćanski Hrvati	0:45
31	Hrvatstvo	0:34
32	Zamotana duša	1:45
33	Hatski trio	0:35
34	Guslač Tutu	1:16
35	Svenek sam na putu	0:50
36	Nisam sam	0:31
37	Pisac na Staroj gori	1:49
38	Kolo Slavuj	1:03
39	Hajdenjaki	0:44
40	Doroiteja Zeichmann:	
	Antonu Leopoldu 1	0:23
41	Doroiteja Zeichmann:	
	Antonu Leopoldu 2	0:17
42	<i>Ribari, ribari</i>	
	(trad./aranž. Dragutin Šantek)	
	Klapa "Sidi"	2:02

O Leopold-maratonu

Išli smo na putovanje s Antonom Leopoldom i postali smo kod brojnih njegovih pjesam. Na različiti štacija su se njega i njegovoga književnoga stvaranja spomenuli kolegice i kolegi, književnice i pjesnikinje, književnici i pjesnici. Dali smo se na književni maraton prilikom 80. rođendana Antona Leopolda (* 13. 6. 1928.), i to u prostorija Hrvatskoga centra u Beču petak, 14. novembra 2008. ljeta. Namjesto da smo bižali 42 kilometre dugu stazu, skupa s autoricama i autori, čitateljicama i čitatelji, jačkaricama i jačkari, slušateljicama i slušateljima smo 4 ure i 20 minut posvetili Antonu Leopoldu i njegovomu književnomu opusu.

U pet etapov proputovali smo podružja njegovih pjesam:

1. Počeli smo u rodnoj mu Frakanavi i slušali ča je pisao sâm o sebi.
2. Zadržali smo se pak kod posvetov i rodoljubnih pjesam.
3. U tretoj etapi smo proputovali sela, da bi stigli do kritičnih i političkih pjesam.
4. Četvra etapa je bila posvećena pjesamm kako o seljačtvu tako i o posebnosti.
5. A konačno smo u petoj i završnoj etapi došli do tajanstvenoga i vrlo intimnoga dijela puta u Leopoldovom pjesničtvu, to znači: uz šahne su to ljubavne i erotiske pjesme.

Na ovom književno-pjesničkom maratonu smo se okripili i na različni muzički štacija.

Gabriela Novak-Karall

Moje selo

Moje selo rodno
V zelenoj dolini,
Lipo i ugodno
Ležiš u tišini.

Pored stani stoju,
Va ki su Hrvati.
Vidim hižu moju,
U njoj otac, mati.

Slatko bivališće
S braćom, dragom meni,
Krpjjet, gong, dvorišće,
Škadanj, vrt zeleni.

V lipi redi hiže,
Crikva svitlo čelo.
Turam žut se diže,
Kot da čuva selo.
Zgora je raj plavi,
Bijeli oblacići...
Doma Frakanavi
Živim ja u srtići!

Cvijiće se raspjelo
Uz zelenu travu...
Živi, Bože, selo,
Našu Frakanavu!

(Frakanava, u maju 1946.)

Osvrt na pjesničko stvaralaštvo jubilarca Antuna Leopolda

Zapala me draga i ugodna dužnost da se osvrtnem na pjesničko stvaralaštvo najplodnijeg živućeg književnika Gradišćanskih Hrvata Antuna Leopolda čiju 80. godišnjicu života slavimo.

Upoznala sam gospođina Leopolda prije mnogo godina na priredbama Matice hrvatske u Centru. Najčešće je dolazio kada je Matice imala predavanja iz književnosti, poglavito iz poezije. S velikim zanimanjem pratio je i moja izlaganja nakon kojih bi mi prilazio i upuštao se u diskusiju. Primiteljita sam da razumnije poeziju, ali da i sam piše, nije mi odmah bilo poznato. U *Hrvatskim novinama* sam ponekad čitala pjesme Antuna Leopolda, ali nisam znala da se tu radi o toj istoj osobi koju zanima hrvatska poezija. Jednog dana mi je prišao u Centru, pružio ovelik fascikli rekavši da je to za mene. Došavši kući otvorila sam omet i prilično se iznenadila. Na prvoj stranici ispisano krasopisom stajalo je: „Ove pjesme posvećujem gospi profesor matri Branislavi Zaratić.“ O Bože, pa to je taj isti gospodin koji piše u *Hrvatskim novinama*. Telefonski sam mu se zahvalila, ali na njegovu zamolbu da se sretnemo kako bih mu dala svoj sud o njegovim pjesmama, nikada nisam ispunila. To nije bilo iz nemara prema njegovoj poeziji, nego zbog prezaposlenosti na drugim područjima. I evo, poštovani gospođine Leopolde, skupljujem svoj dug prema Vama i pred brojnom publikom s posebnim zadovoljstvom osvrnut ću se na Vaše pjesničko stvaralaštvo. Prije svega moram istaknuti da se ovdje radi o izvornom samoniklom pjesničkom talentu koji pokazuje i dokazuje da pjesničkoj nadarenosti nisu neophodno potrebne nikakve škole, pa ni nikakvi uzori. To je Božji dar ili, kako sam pjesnik kaže, „nutarnja sila zove, mira mi ne daje“. Tematski krug Leopoldovih pjesama nije uzak ni omeđen. Širok je i neobuhvaćen kao i sam život. Pjesnik zapravo ispisuje život. Život svoj i život naš. Od malih svakodnevnih motiva koji su dio prirode i života Leopold stvara životne istine i pretvara ih u lapidarne poruke. Ljepota prirode,

ljubavi, prijateljstva, krajolika, ljepota žene, a nada sve ljubav prema svom užem završavaju kao i staroj domovini isprepliću se iz pjesme u pjesmu. Ono što vrednuje poeziju u ovoj mapi jest činjenica da on tumači, prepjevava pjesme hrvatskih klasika i tako ih jezično približava širokoj čitalačkoj publici gradišćansko-hrvatskog idioma. Ta originalna zamisao pridonosi upoznavanju hrvatskih kulturnih vrijednosti bilo da se radi o književnosti, kulturnim spomenicima, povijesnim ličnostima, krajoliku ili moru. Iz tih pjesama izvire velika ljubav i ponos prema staroj domovini kao i bol zbog krvavih zbivanja u vrijeme Domovinskoga rata. Analizirajući sadržaje pjesama hrvatskih književnika naš jubilar stvara novi naslov koji smisljeno odgovara originalu naslova dotične pjesme i ujedno je posvećuje tom istom autoru, n.pr. *Noćni cvrčak* Vladimiru Nazoru, *Plać sironaha* Mati Balotu, *Blijeda mješčina* Dragutinu Tadijanoviću, *Miruji* Petru Preradoviću, *Kučice* Dragu Gervaisu itd. To je ujedno i dokaz da pjesnik dobro poznaje hrvatsku pisanu riječ i da se na njenim izvorima nadahnjuje. Ali on ne oponaša nikoga, svoj je, originalan, samonikao, voden imprevrativom kazivanja u želji za oslobađanjem svega što ga okružuje i muči.

„Dajte mi pjevati
To će lipo sja.
Pjesmice pisati
Kad to volim ja.“

Pregled pjesama iz darovane mi mape završit ću Leopoldovim stihovima

„Mi Hrvati iz Gradišća
mi volimo dušom svom
Jug hrvatski, ta zemljišća
Naših djedov stari dom.“

Od davne 1946. godine, kada se Leopold oglasio svojom prvom pjesmom posvećenom Dometru Lempertu, koji mu je dao poticaj da se prihvatiti pera, pa sve do naših dana

iz nepresušenog vrela reda se pjesma za pjesmom. Gotovo u svakoj zbirci Antun Leopold pjeva o svom užem zavičaju, rodnom mjestu Frakanaču, njegovim njičevima, livadama, voćnjacima, raskošnim cvjetnjacima, plavetnilu neba i „bijelom runu“ na njegovu. Priroda mu je najveći izvor radosti, ona ga nadahnjuje, oplemenjuje i donosi mir. U svakom kutiču otkriva ljepotu, divi joj se i želi je podijeliti s drugima, ali tih drugih nema više. Otudili su se od hrvatske grude, neki se stide svoje gradišćanskohrvatske pripadnosti, grad ih je zarobio i izmjenio svojim nezdravim, pogubnim načinom življenja. Djeđovina se napušta, djeca se ne rađaju, djevojke ne žele ni čuti za rad na zemlji, raste pohlepa za novcem, cvjeta zavist, susjed susjedu zatvara vrata, prijateljstvo se gubi a egoizam širi. Duhovne vrijednosti nestaju. Pjesnik se kritički osvrti i na socijalnu nepravdu u društvu, na blagostanje moćnih i siromaštvo malih, propadanje malih poduzetnika i na mržnju prema ljudima druge boje i rase, te nesigurnu budućnost.

Na kraju moramo istaknuti da su Leopoldove pjesme dokumentacija teške prošlosti, a i sadašnjosti Gradišćanskih Hrvata ratnih i poratnih zbivanja u Drugom svjetskom ratu, neizmjerna ljubav prema zavičaju i hrvatskom jeziku. Za sve to bogatstvo zahvaljujemo pjesniku, čestitamo mu, želimo dug i zadovoljan život s još puno uspona na pjesničkom Parnasu i ne zaboravimo njegovu poruku:

„Hrvati smo, naše ćemo nositi,
jezik, vjeru, običaje, nošnje,
Za dom novi Svevišnjega prosit,
Za kruh dnevni dizat k nebu prošnje!“

Branslava Zaratić

Marko Štoričar – književni žnjač

(Antonu Leopoldu u spomenar)

Voda u Čavi i Repcu slabušno curi, u šaptanju nježno šumi. Bistra voda pjevučka stare domovinske pjesme. Uz potok još diše trava. Blizu brvice šumi gat i grmi puna vode-ne bure kot da bi se komu rugala. Čava i Rebec nimaju lazno da postanu i gledaju kako svitla čežnja Marki Štoričaru žari modra oka. Razarila mu je Jelka Brkavčeva, ka mu se je usikla diboko u dušu. Bila je prava seoska lipočica. Mnogi junaki su za njom zagledivali i njoj udvarali. Ali Čava i Rebac ne kanu poslušati kako lipo je Jelka na seoskoj pozornici bila obučena u krasnoj narodnoj nošnji, s namigljanimi zlatnimi gumbicarni u širokoj bijeloj halji sa šumećimi čipkarnimi šnitkarni i u črni čizma. Zato je poslušao Dubanjak spovid Marke Štoričara. On je povidao Dubanjku, kako Jelka, ta nedotaknuta roža iz narodnoga vrta, trepti u njegovom duhu kot zvijezda.

Dubanjak je strpljivo, pun razumivanja srkao, cmrkaao, upijao i ugašao ognjene riči, kimni je Marko štoričar otkrivao svoje srce. Kot odgovor je Dubanjak iz zamurene i kaljužne dibine, ka je jur progutala mnoge „vodene“, poslao na svoju površinu cijelo jato zvjezdice, ke su skakljale i migetale na vodi i Marki Štoričaru govorile: „Ne moremo ti dati tu nedotaknutu rožu iz narodnoga vrta, ka u tvojem duhu trepti kot zvijezda. Ali glej nas, male zvjezdice, kako zrcalimo tvoje misli. Poslušaj kako u drinju pitice jaču i tebe baru. Čitaj, poslušaj i piši:

Pitca jači, mene batri;
Te nemirne čuti zatři!
Znaj: I druga majka ima
dite s lipimi očima,
krasnu kćerku, mlo bice
cvijet ki negde za te cviče!

Pod ove rede još napiši mjesto i datum i se popiši.“

– „Ter onda pod ovu pjesmu moram napisati — Dubanjak 1946. i moje ime?“ — pita novorođeni pjesnik Marko Štoričar.
„Ne, zapiši samo Frakanava — odvрати skromno Dubanjak — ali potpiši se s tvojim umjetničkim imenom Anton Leopold.

Pred 62 ljeti je ada počeo Marko Štoričar otvorenijimi očii i uši poiti k potokom, k Čavi, Repcu, Dubanjku, u Čongoradske grabe, na Turošku, u Gornicu, Brkavu, Lužić, u Kut ili u Zasadiše. Počeo je posluškiivati kako brundaju, žundaju i zuju muhe, kako hrpavo graktaju gavrani i vrane, kako bučno krekeću žabe. Njegovi uši su registrirali svako kunktanje pumpora, svako kukucenje kukavice. A kad je iško na mjesto jadtkovanja, da spusti škure suze žalosti po svojem licu, da mu pohentja bol, onda je razrogaćenimii očii gledao ča pišu vrbe, jašše, macice, glog, ke riči batrenja su si obukli smeđii bataci, žuti žabnjaki, žuti močvarni tulipani i mnoge druge rastline na frakanavskom hatanu.

A ako se je Marko štoričar duglje zadržavao pred kom tom mlakom ili pod kakovim stablom, onda mu je ta mlaka, onda mu je to stablo veljek povrdalo, uvadilo i nje životni story, historiju, štoricu, ku je Marko štoričar i jako rado popisao. Ovako je on nastao slikar ekspresionist, pejzažist, komu novospadjeni smig nije mogao zakriti ni najsitniji detalj.

U ta predivni, idilični, intakni krajojlik, u kom još šundaju vilini konjići, vodene vage, cincinfajle, bogice kraljice, žabhii očii ili džundirke, usadi Marko Štoričar rendire, boktare, pastire, seoske starešine, potipače, ognjene, viške, vile, kot i seoske origina- le, tako na peldu: tvrdoglavoga Štetu Sturica, znatiželjnu susjediu Brigitu Pogledić, učitelja Andriju Pernicu, bogatša Nehodića, ruskoga majora Šubarova, veseloga Viliija Becara ili djetlaća Tomija Lopatića. Marko Štoričar tankim, razigramim ali ipak mrimim kistom slika harmoničan, intaktan žitak na selu. Žitak, u kom sve ima svoji red. Ta zakutak je samohod Marko morao ostaviti, ar svakomu nije život vječni paradizom.

Put za kruh je gorak, težak krov nad hižom.

Put za kruhom je Marku Štoričara odnesao daleko u varoš, ali ta daleki put mu nije mogao uništiti, izbriisati harmoniju spominjanja.

Kad stoji pjesnik kod oblaka, puna čežnje su mu oka. Gleda van u tiho selo. Kuće kažu lice bijelo. Drivlje buji, život diše, človik misli, pjesmu piše. U toj pjesmi je potok još srebrnozelen trak, ki se vije i ovija i putuje uz tih i prijatni šapat i žubor. U pjesmi još vječno putuje žuboreća voda.

Marko Štoričar slika srebrnozeleni još svenek tom istom bojom, kom je počeo slikati. Nije mriňiao ni stil, a nije ni znatno mriňiao sadržaj slik. A kako bi to mriňiao kad se nije mriňiala ni sudbina slikara, a nije se mriňiala niti mrišćina, ka slikara sprohadjia od večera u večer.

U noći, ka povezuje sadašnjost s prošlošću, strpljenje rodi rože, šarolike rože, ke su se jur prodavale pod imenom »Vyjeće iz Gradišća«, »Gradišćanski hrvatski gar«, ili »Pitci i slavujci«, »Štorice i pjesme«, »Hrvatske povitajke«, »Sviti kolobar«, »Sunce domovine« ili »Pjesme na dvi jeziki«. To strpljenje je rodilo i bezbrojne rože, ke su se dilile pri jubileji ljudi, pri objelnica društav i zgradov, a te rože iz vira Marke Štoričara se nudu redovito i u kalendara i novina.

Čim duglje Marko Štoričar te rože cipi, tim potpuniji nam nastaje kip o sredini, o harmoniji, o zemaljskom raju, o blaženstvu sela za kim on hlepi. Velikom duratnošću i strpljivošću on rodi rože, čiji cvijet ina sve već latic i sve veće latice. Roža je nastala raskošna, bujna, rascvitan, prepuna, a tanki žbrićak je stalno u pogibelii, da će se zrušiti kot oboreni hrast. Ali neizmjerio ufanje i strpljenje pomažu žbrićku, da izdrži ter cvijeta na kom se pomnožavaju latice, prevelik pupanj cvijeta, čiju dobrodušću, ugodnu, smirujuću, a ponekad i zamamljivu i upijuću dhu svaki more udisati ki to želji.

Jurica Čenar

Lišće

lišće pada magla vlada mži kiše tonči piše titha voda pjesnik hoda prve stihie ispod strihe piše klepa 'z rukava žepa	slog za slogom rič za ričom stih za stihom pjesmu za pjesmom lišće pada vrane jada kiše viče tonči piše kipi lipi skladni jadni slasni glasni stručni zvučni kadgod mučni	riči lovi u rime zavori išće lišće za gradišće za pasišće i skrovišće a lišće pada jesen vlada lipo biše tonči piše cvijeca gaj povrđajke znaj štorice teiti u kolobar pleti domovini daj sunca sjaj jesenski raj
---	---	--

lišće pada magla vlada tiše diše kiše ziše vindar piše piše piše tonči piše	lišće pada magla vlada tiše diše kiše ziše vindar piše piše piše tonči piše	Jurica Čenar (antonu leopoldu za 80. rođendan pri- kom leopoldovoga maratona u hrvats- kom centru)
---	---	---

O FRAKANAVI – SAM O SEBI

Moja prva pjesma (1946.)

Jednoč sam u lipom maju
Čitao prvi kalendar.
Pjesme u njem meni znaju
Nešto reći, želju daju:
Skusit svoje sanje čar?
Na Dubanjku u jausinjju
Sjedem se u travu, hlad.
I zatopim se u sinju,
Misli lebdju kot na stinju...
Pišem nešo... Ča bi rad?
Pišem verše domovini,
Slove crtam na papir:
Pletem stihie u tišini,
Vidim selo u dolini,
Turam – a naokol miir.
„Moje selo...“ – tako pišem.
Ugoda mi se na pol,
Mokar pot na čelu brišem,
Kot pri djeļu teško dišem;
Truni se iz glave sol.
S malom pjesmom idem k domu,
Ter se malo veselim.
Početak je tako tomu,
Momu putu pjesničkemu –
Maglu sam ja probio tim!

I od onda s voļjom punom
Čipam ja iz svoga dna.
Sprijateljjo sam se s Muzom,
Pjevom suncu ili suzom –
Danas se to dobro zna.
Ja sam svenek rekao tako:
Po hrvatsku lagak čin,
Pjesme pisat moreš lako,
Najdeš rič za tkivo svako,
Imaš k svemu ključ i klin!
Ako to po nimšku hoćeš,
Možjane si lamat znaš!
Svarat kratak stih ne moreš,
Tučeš grudje, nobu ločeš...
Pjesnički je jezik naš!
Iz nimškoga prevoditi,
Najt češ rajim i novi stih!
S hrvatskoga v nimško zbiti,
Moráš misli sić, brusiti,
I razdrćenut tvrd orih!
Gledam najzad kot krez maglu:
Drugi je sad Dubanjak!
Prva pjesna kot na stablu
Cvijet za mojih pjesam tablu...
Star sam sada, gasne trak!

Po hrvatsku pjevam rado,
To je moji duševni svijt.
Pri tom se ja ćuim mlado,
Na Parrnasu pasem slado –
S Muzom skupa željim biti!

(Frakanava, maj 1986.;
na Dubanjiku, na spomin 40-ljetnice
mojega pjesništva)

Čestitke Antonu Leopoldu k 80. rođjendanu

Dragi Tonči! Još se dobro spominjam
one prošle svetačnosti prilikom tvoje-
ga 40-ljetnoga literarnoga djelovanja u
svetačnoj dvorani palače Palfy 1986.
ljeta u Beču, kot jednoga velikoga do-
godnjaja. Kako vrime ljuto i hitro projide,
čovjek gor ne opazi da je tomu sada jur
već od 20 ljet. Na svaki način imamo
uzroka dosta, ja bi rekao, da si moramo
držati i za dužnost, da se spomenemo
sada prvič tvojega 80. rođjendana, isto
tako i tvojega 62-ljetnoga pjesničkoga
stavaranja.

Kulturno dobro je dokaz one vridnosti,
ka predstavlja našu narodnu snagu i
volje života. I ti dragi Tonči si bio jedan
od onih, ki se je na tom polju angažirao
za naš hrvatski gradišćanski narod i tako
nas svojim djelom obogatio i nadario.

Početak tvojega književnoga zanimanja,
kako sâm pišeš, počinje 1946. ljeta.
Poticaj su bile pjesme ke si čitao u naši
izdanje Hrvatski kalendar, Crikveni
glasnik, kot i drugi izdanji. To je bio
konačni uzrok – ali ne samo to – ki je
zbudio tu postujuću klicu, ka je još isto-
ga ljeta pognala, i to u maju 1946. ljeta
na Dubanjiku (kupališće) kod Brkave u
Frakanavi. Da su bile povijadke i štorice
jur u tvoji najmladiji ljeti kot dite jedan
dijel tvojega žitka, ke si jur ono vrime i
sam znao izmisliti i povidati, je sigurno
bio jedan temelj na kom si pak kašnje
mogao graditi, nije čudo, da si i poznat
pod imenom „štoričar“.

Pri tvojem pjesničkom djelu si mnogo
puti črpao iz zviranjka tvojega rodnoga
sela Frakanave, njegove okolice i onu
dob tvojih mladih ljet. Ali isto tako i iz
naših hrvatskih običajev i žitka, prirode
naše domovine Gradišća i Austrije, ne

na zadnje i našega najvećega sela, Beča.
Kako pišeš si se uz pjesnem kasnije po-
pao baviti prozom, pisanjem člankov i
pripovijesti. Pri različni nauticanji se je
pokazala sposobnost i vridnost tvoje-
ga pjesničkoga djela, ar je ono posta-
lo priznato s već kom nagradom. Da
spomenem u tom pogledu tvoj najveći
uspjeh, i to kulturnu nagradu za hrvatsku
književnost od zaklade »Burgenlandstift-
tung Theodor Kery« 1982. ljeta. Kako
Jean Paul (Friedrich Richter) nimski
pisac piše: U pjesničtvu je svaka misao
susjed jedne čuti, i svaka kamra pameti,
se dotakne kamre srca. Pjesničko djelo-
vanje to je umjetnost i nadarenost svako-
ga pojedinoga pisca, to i znači zmisliti,
premišljavati, istražiti i složiti sa sredstvi
jezika, pri tom jezik javlja glas duše, a
pisana rič čuti se od srca.

Kako si ti, dragi Tonči, našao smisao i
zadovoljstvo tvojega žitka u pjesničkom
stvaralačtvu, o tom nam daje odgovor
jedna narodna poslovica s ovimi riči: Za-
dovoljstvo onomu človluku, ki mudrost
dostigne, i onomu ki spoznaie zadobene.
Iskanje za tim ne moremo dost visoko
ocijeniti, ... ar bolje je nje zadobiti nek

srebro, i njev sād je vridniji nego zlato.
Ja mislim, dragi Tonči, da moraš biti
zadovoljan s tvojim pjesničkim stvara-
njem, i ako već puti spomenesh i nabrojiš
uzroke, ke su prepričevale tvoj napredak
u tom pogledu. Tomu sudbonosomu u
našem žitku se ne moremo nakada ungu-
ti. Ča moremo je, da iz naše sudbine po-
lag našega znanja i spoznanja to najbolje
nek moguće načinimo. To valja za sva-
koga pojedinoga od nas. Ali to osebjino
valja i za nas Gradišćanske Hrvate, kot
narodnu manjinu.

Ti, dragi Tonči, si se u tom pogledu tristo
koliko ti je nek bilo moguće, i bio si ka-
ko smo čuli uspješšan, tako da moremo
biti mi i ti punim pravom gizdavi na to.
Srdaćna ti hvala!

Prilikom ovoga tvojega 80. rođjendana
ti od srca željim sriću i sve najbolje.
Zdravije, kot naše najpotrbnije dobro,
a ne nazadnje duševnu i tijelovnu do-
brobit. A kamo naša človičja moć već
ne dosiže, onde neka Božji blagoslov i
njegovoga milost budu tvoji sprohodniki!

Feri Gregorić

Pjesma je moj razgovor

Kada pero blisne
Prst je čvrsto stisne,
Onda počne pisat,
Slobodno uzdišat,
Ono počne pjevat,
Zvijezdani sijevat.
Misi mi šujajtu,
Cutila šaptajtu –
I tančajtu slove,
Svakodneve nove.
Diboke i budne
Misi, slike čudne,
Mnogo ča zgovoru,
Prizor svoji otvoru...
Ja sam skroman pjesnik,
Pjesme mi kot dnevnik,
Ovi mali stih
Katkad kot orhi,
Drugda meke huške –
Odziv snage muške,
Sviti sjaj kot prozor, –
Pjesma je moj razgovor!
(Frakanava, 31. 7. 1993.)

Moje pero

Moje pero stalno pjeva,
Diže turme melodij,
Nešto novo, dan do dneva,
Protulična pica ševa –
I do neba konca nji.
Zbiram riči kot grozdace,
Trunim rožu, vruć šipak,
Bijele glive i pazdace,
S makom kunce i ljepnace;
Lovim vrhulje u štubljak.
U čarobnoj mišalini
Znam pretvoriti sve na med.
Pjevam tiho u tišini,
A poletim pri vjetrini,
Slijedim pera svitao slijed.
Nije lako se probiti,
Kad običan si človik!
Ljubomorni duhi skrivi
Moje s kablom hte pokriti,
Pritisnut u magle dniki!
Če hrvatska pjesma inat
Kod nas i vrimentost?
Dok ja živim, hoću spivat,
Iskat, črpat, zimat, primat,
Perom kazat u vječnost!
(Beć, 1988.)

Šćipanci

Nisam imao škole više –
Ončas biše kriza, boj,
Daleko do škole piše,
Mogućnost se mnoga zбриše!
Imao „svoje“ i put svoji!
Viša učnja zna manjkati,
Ona daje sladji med.
U jeziku su Hrvati
Raznoliki, i permati –
Teško spraviti sve u redi!
U „Šćipanci“ šćipao tijeso
Miloradić, pop Macaš,
Posrebrio je rodno mjesto,
Jednostavno, ali vješto,
Mišao kvas i paprikaš.
Kroz obične slane fraze
Misio je on stari kvas,
Narodne je gazio staze.
Uz andjele je i vrazе
Razmotao kot časa kraz.
Ali on je uz narodno
Pobrazo mnogu tuđu rič,
Zato nij sve tako zgodno,
U narodnom čaru plodno,
Uz klasje i trnje siči!

Frakanava, rič hrdjava,
Onda bila nij kapiti!
Ar je rasla zdrava trava,
Sva zelena još punjjava,
U narodnost dobar puti!
Mate Macaš, u svom vriti
Obrnut se moreš Ti!
Kad bi vidio duh potri,
Kako guću vrane smrti,
Ar sve tuđe jur smrti!
Počivaj u svojoj Kemlji,
Da Ti lagak bude kupi!
Prije tukli su po zemlji,
Danās nije dost pri zemlji –
Mnogomu si samo stupi!
Ja to ne znam s visokoga,
Mitologije star dim;
Ne poznam još Marsa boga,
Raie, pakle svita toga,
Neotkriti mi Olimp, Rimi!
Danās puše drugi viber,
Modernost pretvara kipi!
Sridnjeg vijeka inkvizitor,
Zabrcan je u ciniior.
Človik ne smi bit već silpi!

Sada je na selu manje
 Hrena, toric i kopriv.
 Ali zato krču panje,
 Sve orlike i kostanje –
 Suhli svit ne hoće driv!
 Ča je raslo, to se nići,
 Nij poželjan sād i hlad!
 Ki u duhu nos pak špići,
 Bude zelen, diže rići,
 Jur prk plazni smrdljiv smrad!
 Karol Maćaš, nećak neki,
 Na Te čuda zdival znao:
 Svoji bili ti daleki,
 Zgubio se u tudjoj rijeki,
 Kuharici Jerb si dao!
 U »Zibrani jačka« čitao
 Sam „Šćipancev“ stari kvas,
 Pri tom mislio, slike splitao,
 Nauk preškur ili svitao,
 Sifkao nešo za danas!
 Pokusiti ću „Šćipance“,
 Tvoj narodni šari stil,
 Naše kunce, fanjke, žgance,
 Za domaće i poznance.
 Duhom kot Tvoj karamfil!
 (Frakanava, 1988.;
 u Miloradićevom parku)

Mladi danki

Rodjen sam u Frakanavi,
 Gde su Štober i Rebac,
 Dom mi biše va Brkavi,
 Skakljao sam kot kos na travi,
 Bio u grnu živ vrebac.
 Bio sam zdravo drive mlado,
 Dubanjak mi biše raj.
 Djundjurke sam lovio rado,
 Pasoo krave, šaro stado,
 I tolonkao svakudaj.
 Ča je naše i domaće,
 Škadani, hidoš i krpjjet,
 Biše mi kot pčeli saće,
 Ženska šnicka, muške gaće,
 Kolovaljka, lor i smet.
 U ditinstvu sam jur sanjao
 Svoje pute – filozof.
 Otajnosti imao, štranjao,
 Uz piertele guske zganjao,
 Pleo pasac iz šarh slov.
 Bio sam dićak svoje volje,
 A kot školjar ne marljiv.
 Vlašća volja, svoje polje,
 Nis znao ča će biti bojje;
 Bio sam orih pokraj sily.

Piesme su me zanimale,
 Ča se „slaze“, verš i stih.
 Deklamirat mi se dale,
 Klepetat mi usne znale,
 U tom glasan, drugda tih.
 Štao sam rado „Novinice“,
 Jandira i Jurandir,
 Povidajke i pjesnice,
 A kroz ganjke brusio žice –
 To mi dalo neki smiri!
 Kad sam sanjao na Dubanjku,
 Počeo pisat na papir,
 Slušao travu pri zviranjku,
 Spjevao pjesmu, riješio ganjku,
 S Muzom slavio prvi pit.
 Stvorio pjesmu „Mojie selo“,
 Opjevao svoj rodni kraj,
 Ugodalo mi se djelo,
 Dignuo gori potno čelo ...
 Pjevuckao mi lipi maj.
 Mojia slabost u tom biše:
 Bio sam mekak, sramežljiv!
 Teže sam se dizao više,
 Ljubio dostkrat kot se diše ...
 Čekao silye ispod driv.

U ljubavi skoro ginuo,
 Zgubio Jelku, mili cvijet,
 Razočaran teško zihnuo,
 Tvrdu silyu si otkinuo,
 Dušao gorki modroevijet.
 U jeseni uz travicu
 Cvaio je hlački cvjetić,
 Našao Mrazovu sestricu,
 Okusio sam otrovnicu,
 I loj divičanskih svić...
 Tako je u jalom žitku,
 Mine i otcvate maj!
 Človik mora borb bitku,
 Plaznit krov i lor k dobittku,
 Biti potpurn ili kraji!

(Frakanava, oktobar 1978.)

Moj nesrićni dan

10. april 1945.

Ruska vojska kod nas biše,
Prošao je prik sela front.
Koć burnije i koć tiše,
Svaki človik teško diše.
Trpio je naš mirni lonti!
U vinograd smo pak išli
Zabljati kolje mi.
Ja pak brat smo granat digli,
Znatželjno s okom migli:
Se li to pak popast smi?
Ništa nismo učinili,
Otae veli: Kraj nek s timi!
Ja ga hitim – zrak zaavili,
Prasne, špljitari letili,
dignuo se plavučki dim.
U hip mi se zasvilito,
Misljeć: sad sam kraji!
U svisti se črljenio,
Kot da bi me kud nosilo –
Va pakal ili va raj?
Pao sam, mnogo ran na tijelu,
Pokraj mene skućio brat.
Krv na nogi i na čelu,
Nesvist vrti dušu cijelu.
Ranjen počnem Boga zvat.

Veliki domoljub

U bolnici v Gornjoj Puji
Zlijječim se pak, invalid?
Samo v uši mi koć zuji,
Znaki kože kot su žulji,
Livo oko zgubi vid.
To nesrića silna biše,
Ostaviše dost ki znak.
Ali čas i bol izbriše,
Srce opet zdravo diše,
Ipak težak je žitak!
Vindar dobro se protukao,
Teško djetao dostaput.
S voljom se kroz život vukao,
Pisao, tipke stroja tukao...
Penzionist sam sad nuti!
Znamda je pak dalo ovo,
Preobnut sam postao,
Razvilio se već ča novo,
Još i pjesme, misli, slova,
Na put s drugom nogom stao!

(Frakanava, 1990.)

Svagde hoću tako reći:
Ja sam velik domoljubi!
Patriot od mnogih veći,
Domovinu vijek ljubeći,
I narodni pravi stup!
Kad po našem polju gazim,
U dibini ćutim ja.
I bar kude ja prolazim,
U duhu se preobrazim,
Tajanstveno sunce sja.
Slikam s fotoaparatom,
Pievam pjesmu uz grmić.
Rado pišem sestri, bratom,
Prelijubljenim mi Hrvatim,
Dišem pozdrav kot vjetrić.
Sanjao jesam, mnogo sanjao,
Ljubio Hrvatice dvi.
Razočaran domom vraćao,
Prez sna v stelji se obraćao...
Nisu znali toga svi!
A ki misli, pjesme piše,
Diboko je očudljiviji!
Njega boli puno više,
A i radost jače diše.
Misi na sve dok je živ!

Domovinu svoju ljubim
I hrvatska sela sva.
Kad je vidim, to očutim,
Diboko u kut zarubim –
Bar sad brojim doma dval!

U životu teškoć mnogo
Preživio sam i imao;
Srce bilo je ubogo.
Spisalo je pero mnogo!
Svenek boljje sam iskao.

Rado pievam domovini:
Bud pozdravljen rodni kraji!
Malo selo u dolini,
Kade potok u tišini
Pjevucka kroz šumni gaj.

Rado pievam o ljubavi,
Otkrit u ugasi žar.
Ja sam do dna Hrvat pravi,
Čvrsta volja i duh zdravi –
Hrvat Marko Storičar!

(Frakanava, 1990.)

Moj otac

Moj otac je zemlju orao,
Za obitelj skrbni morao,
Bio je seljak iz ljubavi,
Poljodjelac, skrbnik pravi.
Bar mu zemlja draga bila,
U njoj kila vječna sila,
Mnogo je potrbovala,
Djela, s potom natapala.
Moj otac se nije bojao
Djela, mnogo si prisvojao,
Jedno rekao: „Djelo meni
Kot zabava, trak zeleni!“
On je sijao dobro zrnje,
I poskalo lozno tnje,
Gajio konje, krave, svinje,
Zimi djelao je metlinje.
U večere hito je kurit,
Dim iz fajfe se lepurit,
Reče: „Lipo, kad mir vlada,
Lako djelat, kad nij glada!“
(Frakanava, 1997.)

Pišem i pjevam

Zač i kako pjesme pišem,
To se sada neka zna:
To je hobi, za čim dišem,
Pjevati u duhu višem,
Črpiti iz duše dna!
Dostaput je samo igra,
Da probavim nečim čas.
No u duši težnja bistra,
Katkad refleks, misao hitra,
Zlovit u hip blisk i kras.
Glava misli, pero piše,
Na papiru redi slov.
Za lipotom želja diše,
Jednoč niže, onda više.
Prinim cvijet pod vlašči krov.
(Frakanava, marec 1990.)

Črna voda
Tamna fleka ispod svoda,
Naša loza, stari Lug.
U njoj Rebac, Črna voda,
Mnoga priča, zvon naroda,
Čarobni zeleni krug.

Mersiće spjevao je baladu,
„Črna voda“ – stara rič.
Opisao je Jelku mladu,
Nje tragiku u tom hladu.
Zna to gavran, stražar šič.
Jednoč je u lozi bivao
Sam Nečisti, črni vrag.
U guščari se je skrivao,
Malo gornji svit uživao;
Lozni zrak mu biše drag.
Vidili ga neki ljudi,
mislili su, da je medvid
Tako dojdu lovei hudi.
Iskat stvar, ka ovde bludi,
Probili kroz tmnja zid.
Kada vraga prepoznaju,
Prekrižu se u ta hip.
Vrag biži ča moći daju,
Huknut prema vode kraju,
Skoči v potok, kot da j' slip.
Pliva do dna, hukne doli,
I kroz škulju va pakal...
Preminji se curak goli,
Črna voda va tom koli,
Nemimo se ziblje val.

Črna voda, kad si salje
Črne zibrao stari vrag,
Čmo pak i svagde dalje,
Kot da pakali pozdrav šalje,
Zgubio se pak doli prag...
I od onda potok ima
Vodu črnu kot od tuga.
Črna voda teško klima,
Posebri ju samo zima...
Stare priče šapće Lug.
(U starom Lugu uz potocić Črna voda)

Uz potocić
Čarobni potocić,
kot zelen obločić,
Uz jaušnije, vrblje,
Biljke, šaš i gmrlje,
U vodi su ribice,
Na drvinju piticee.
Divojčica mila
Uz potok hoodila,
Po stazi šetala,
Pri sebi pjevala:
„Ljubav jako lipa,
Dostaput i slipa!“

Voda pjeva radost,
i odnese mladost;
Voda šapće tugu,
Jednu ili drugu,
Voda neka blista,
S njom i ljubav čistal
(Frakanava, juni 2002.)

Va Brkavi prije

Lipo bilo na Brkavi,
Igrali na mekoj travi,
U sredini jarak, stupi,
A uz hiže pijeskov kupi.
Ovo biše živa mladost,
Uz običan žitak radost,
Bar su teži časti bili,
Mi smo rasli i živili.
Bile igre, krugljanje,
Na rižanje, pinčokranje,
Mnogo igre u slatkoći,
Vedri dan, mačene noći.
Red orhlov do krovišća,
U jeseni puno lišća.
Zimi snigom se brcali,
S briška dole se sankali.
Mnoge igre i zabave
U širini sred Brkave,
Cvijet u travu i pred hižom,

Dice! pravi paradžom!
Brkava je lipa bila,

Na dva pute se dilila,
Zdola biše mali brizak,

Uži put i diblji jarak.
U Brkavi čuda dice,

Igre, jačke – vedre žice...
Prošla mladost, to zgubitak,
U starosti teži žitaki!

(Frakanava, 4. 4. 2002.)

Frakanava

Slika kot da podrtava,
Stanje, škadnji, turam žut:
Rodno selo, Frakanava,
Naših pjesam zipka prava,
Kraj zeleni, tih kut.
Frakanavci su pjevali,
Znali s pjesmom mnogo reć,
Povíđali i pisali,
Tim hrvatstvu mnogo dali,
Znali neki vrh doseć.
Stari pjesnik je u parku,
U sred krića dan i noć,
Kot da bere u košarku
Cvijet, a sije ljubav žarku,
Rećeć svim: „Sloga je moć!“

POSVETE – RODOLJUBNE

Ja poznam jednu pticu

Ja poznam jednu pticu, šćukavicu,
zis dvimi imeni –
Anton i Leopold
Od frakanavske gore
Iz Saterovoga gnjazda;
Na ku se je dosikrat
Oholo strijalo.

Ne, ne, ne dical
S vašimi striljacami, gumišišli,
kantički
Ne striljate i ne hitajte se na nju;
Dosta se je pucalo,
na oca, na pitće, metulje i vrebce.
Ja poznam jednu pticu, šćukavicu,
zis dvimi imeni –
Ne, ne, ne junak!
Ne sprhni od majstora drvava
Na kamenito polje Novoga Mjesta;
Ornjaški orli spuščaju se iz neba –
– sakri se, čuvaj se –
majstor rata Ti zgrabi kreljute;
spašenje ispod kamenja.

Ja poznam jednu pticu, šćukavicu,

zis dvimi prezimimi –
Ne, ne, ne, sine!

Ne grabi za to!

To nije zmo, ko se bere med trsjji;
Pusti dropinka iz klunja,

sime mržnje tuđjih vojakov;
pusti granatu ... sine!

Ja poznam jednu pticu, šćukavicu,
zis dvimi imeni –

Ne, ne, ne bolničarke!
Ne ostavite ga samoga,

noćne strazarke u bolnici,
ne more se letit slipo.

Pazite na nju,
je tako slaba, je tako skromna.

Bijeli spas u tamnoj noći.

Ja poznam jednu pticu, šćukavicu,
zis dvimi imeni –

Ne, ne, ne lovcii!
Ne striljajte na nju,

u diboki bečanski kinemii,
u suhi državni biro-i,

da ne odleti u tuđu daljinu, jer –
iz svakoga pera curi tenta,
iz oka padaju nezbrojne silke,
o čuti sela, o duho Gradišća.
črjeni, črni, žuti loveci časa,
nje domovina je vedro nebo.
I žitak sela.

Ja poznam jednu piteu, šćukavicu,
zis dvimi imeni –
iz gnjazda Gradišća,
zis črjeno-žutimi i bijelimi kreljuti,
ka se vrti u višinu
po suncu i magli, po vjetru i godini,
od hipca do hipca, od mjesta

do mjesta.

Ne, ne, ne noćni prijatelji!
Ne mahni s tvojom kosom za njom;
Neka se digne nje glas hrvatski
u višinu
Naše pite, šćukavice,
zis dvimi prezimeni –
Anton i Leopold.

Ewald Höld

Gradišće

Svito gleda oko moje,
Vidi štrom ravno polje;
Vidi dole i brižice,
Krasne gaje i lužice;
Vidi zemlju najmiliju,
Ku mi srce išće –

Kroz svu radost najsvitliju,
To si ti, Gradišće!

Od Dunaja, rijeke plave,
I zelene hajske trave,
Doli k jugu, gde procura
Mutna Raba, tha Mura,
Proteže se domovina,
Slavna zemlja Gradska,
Nad brižuljki, nad dolina
Lebdi svist hrvatska.

Oj Gradišće, zemlja draga,
Naša majka, jakost, snaga!
Moju dušu, moje srce
Grnje tvoje zlatno sunce.
Ti probudjaš čut ljubavi,
Sipaš zvijezde sriće,
Da se briga zaboravi,
Radost mi procvće.

Na grobu dragoga

Plakala je mila,
Jecala od boli.
Tiho je curila
Suzna kiša doli.

Turobno uzdiše
Bolesno nje srce...
Svaka suza biše
Jedno goriko zmice.

Kada zadnje padne,
Zemlja se zastvori, –
Iz dlbine hladne
Tajni glas govori:

„Neka suze točit
Za mene, junaka!
Ar će se razmočit
Zemlja moja lakat!
Pak će me u črnjoj
Zemlji blato kriti,
U toj mlaki suznoj
Mir moj zatopiti!“

Pjevačice PAXov

Lipo su jačile
Kod zelenih PAXov
Divjočice mlje,
Prez študjskih praksov.
Karin pak Kristina,
Mlade Gregoričke,

Radost i vednina,
Kot hrvatske sričke.

PAXi su svirali,
Bubnji i gitare,
Tuktli i cincali,

Takt uz vruće žare.
Uz hrvatske jačke,
Stare i novije,
Bile svakoričke
Vedre melodije.

Bile su blondinke,
Kristina i Karin,
Vrtke kot gusinke
Giasi puni šarni.
PAXi udarali
Bubnje i gitare,
I klavir svirali
Za mlade i stare.
(Beč, 2002.)

K osamdesetki

(Augustinu Blazoviću)

Kolo se ne da zastaviti,
Prođu ljeta, mine čas,
Starost mora se pozdraviti,
Prolaznosti ne pita nasi!
Ako človik stalno djela,
U pamet se kumaj zna,
Nosi med kot skrbna pčela,
A još nije doba snai!
Duhovničivo, redovničivo,
Iz Ugarske put u dom,
Kod Glasnika uredničivo,
Dušobrižnik s braćom svom.
Knjižge, pjesme i pisanje,
Blagoslov je za narod,
Ostvarene mnoge sanje –
K svojoj lukci kreće brodi!
Šari bili žitka puti,
Frakanava, rodni kraj,
Dalek svit i tihni kuti,
Opjevani zavijačaj.
Blizu crkve Mihovila
U starosti postao dom,
Ali k selu stalna žila,
Biti skupa s braćom svomi!
(Beč, 29. 1. 2001.)

Metro.

(Dometru Karallu)

Bečki U-Bahn Metro,
Je kot živo srebro,
Pod zemljom se kreće,
Zuji i škrebeće,
Biži kroz tunele,
Spaja bečke dijete.
S njim se vozi Mietro,
Karalus Dometro,
Dojde u Švindgasu,
Ulicu na glasno,
Kade su Hrvati,
Naše sestre, brati.
Čekaju na Metru,
Kad dojde po vjetru,
On sakuplja ljudstvo,
Naše bečko društvo.
Dolika po šitiga
Donese ga brigaa,
Njemu je Hrvatstvo
Narodno bogastvo!
(Beč, 1986.)

Majka

Kad po svitu bludim
Kot u lozi sma
I na zemlju trunim
Škure boli zma –
Samo duša jedna
Če ih brati,
To je moja vjerna
Dobra mati.

Ako se razlije
Oklo moje suzno,
Ako se razbije
Srce moje tužno –
Onda zaglušati
Če tužaljka,
Roje suz proljati
Moja majka.

Ako mi prosviti
Sunce zlate sriće,
Svoje dare hiti
Na nevoljno biće –
Onda će se s manom
Radovati
Blaženim obrazom
Moja mati.

Hvalu ja dugujem
Bogu na višini,
Njemu zahvaljujem,
Za ta dar jedini,
koga nebo modro
More dati,
To je srce dobro,
Mila mati!

Dokle majku ima,
Svit će opstajati,
Je li ljeto, zima,
Ljubav će grijati,
Zemlja bi prez majke
Tama bila,
Maglom svita danke
Ponutla.

Gradišćanski Hrvati

Za Hrvate nije bilo
Lako, ar se raspililo
Stablo naše na tri dijele,
Na komade, a ne cijele.
Tako grubno kot dukate,
Razbacali su Hrvate!

I postalo je Gradišće
U Austriji, pak zemljišće
U Ugarskoj i Slovačkoj,
Kot na medji, ne prosjačkoj,
Tako teške su skupnosti
I mosti povezanosti!

Razbacani na sve strani,
Pokinuti, pomišani,
Kot putniki zlu podani,
Po varoši pošicani.
Bar su kade, sestre, brati,
Gradišćanski smo Hrvati!

(Željczno, 1997.)

Hrvatštvo

Duša tihā,
Pjevač sriha,
Gde procvita glas,
Materinska,
Domovinska
Rič kroz žitka čas.

Jezik lipi
Dušu kripi,
Rosnih djundje sjaj,
Nit Hrvatstvo
Je bogatstvo,
Moj pjesnički gaj!

Pjevom pjesam
Spoznao jesam:
Lip je ov jeziki
Riči jaču,
Ritmom skaču,
Stihi s puno sliki!

(Frakanava, 1999.)

Zamotana duša

(Ani Šoretić)

Kako moreš zamotati
Dušu i njoj oblik dati?
Ar je duša nevidljiva
Kot i zrak – velu da j' živali!

Velu da je duša razum,
Ki u glavi, ne pod pazum.
Duša se kot kolo vrti,
Smiri duha su oprti.

Je li gorja ili bolja,
Po Bogu „slobodna volja“,
Bog sve ovdje dopuščava,
Ali Zali ju skuščava.

Velu: „Hištva nebo stvar“,
Ali razum je razara,
U ljubavi je splitanje,
Prez ljubavi raspitanje.

Dicu primiti, dicu stvoriti,
Lako onim to govoriti,
Ki nimaju dice vlašće,
Za nje problem kot natašće.

Ako žena mužnu hukne,
Ili muž po ženi pukne,
Gdo je kriv za rastavljjenje?
To pitanje, najavljjenje!

Ako Crkva prik patentov,
Isključi od sakramentov,
Je li ima pravo suditi,
Od pričesti sve dva spuditi?

Je li ima pravo primati,
I crkveni primos zimat,
Ako neće dat polente,
Rastavljjenim sakramente!

Svagde ima puno pitanj,
Suhih stabal i rascvitanj,
U čit moral i etiku,
Dobar tanač dar človiku!

Duša ka je zamotana,
Se ne more vidit zvana,
A pak dušu razmotati,
Moráš pitati, nju poznati!

(Beč, 2001.)

Hatski Trio

(Rudiju Kustriću)

Na široki Hati,
Junaki su naši,
Veseli Hrvati,
Hatski koleđaši.
Ovde Rudi Kustrić,
Tuče žice žarom,
I pjeva kot stagleč,
Pak svira gitarom.

Gegi gusle riblje,
Fučka kot i jači,
Franjo berde ziblje,
Basa takt to znači.
Lipi Hatski trio,
Sada je pogodjen,
Jednoga zgubio,
Ki u mir sprohodjeni!

(Frakanava, decembar 2001.)

Guslač Tutu

Plakale su tvoje gusle,
Zvuk probijao magle zgusle.
Slatka biše ona glazba,
Kot da je to uhu svadba.
Oj ti Tutu, Tutu,
Naš hrvatski Rom,
Oplakao si prošlost,
Naš zeleni dom.

Kako slatko je glušalo,
Puno žara nas zibalo,
I do srca išlo nutra,
S tobom pjevao bih do jutra.
Oj ti Tutu, Tutu,
Naš hrvatski Rom,
Oplakao si prošlost.
Naš zeleni dom.

Kad si prošao, zašutile,
Rastekle se, pogubile
Te ciganske vedre bande,
Guslači za male lande.
Nima te već, Tutu,
Naš hrvatski Rom,
Već ne plaću gusle
Melodijom svomi!

Lakimpuni logor biše,
Stramotišće, pranger stup,
Posle smrti onde tiše,
Spomenik: kamenja kup.
Nima te već, Tutu,
Naš hrvatski Rom,
Već ne plaću gusle
Melodijom svomi!

(Longitoli, septembar 1993.)

Svenek sam na putu

Ako imaš dvoja mjesta,
Kade živiš, gde stanuješ,
Tretu mjesto ti je cesta,
Mnogo moraš da putuješ.
Tebe moru nazvat „pendler“,
Tako pendljaš, stalno letiš,
Ovde jutro, onde večer,
„Svojin“ putem čas posvetiš.

To sudbina Gradiscanca,
Dom je ovde, onde djelo,
Tvoja volja usred klanca,
Plani po ki bludi čelo.
U penziji je to isto,
Put ne daje mirovine,
Dok ne strese vjetar listo,
Odnese u vrt tišine!

Svenek smo na neki puti,
Sudbina je: putovati!
A kade su mira kuti?
U svi domi i za vratu!
(Beč – Frakanava, 1997.)

Nisam sâm

Kad u Frakanavi
Mrak dolazi k nam,
Misec me pozdravi –
Onda nisam sâm.
Kroz oblok u sobu
Misec svitlo sja,
Ter u noćnu dobu
Nis osamljen ja.

Misec priča meni
Čudnim sjajem svim,
Dok me šlar magleni
Sakre – ter zaspim!
Kad ležim u stelji,
Kot u cimbi panji,
Misec meni želji
Slike lipih sanji.
(Frakanava, 1980.)

Pisac na Staroj gori

(Ignacu Horvatu)

Na vrhuncu Stare gore
Je kapela, mali stan,
Tamo padne sunce zore,
Zlato jutra kad je dan.
Pak zajaču rane piuce,
Da začuši gore vrh,
I guguču sve grlice,
A vjetrića diše srh.

Od rodnoga mjesta gazio
Stari človik, pisac naš,
Tiho šaptao gđe prolazio,
Moleć rani očenaš,
Ignac Horvat, sijedi famik,
Naš novelist i pisac,
Frakana vi velik žarnik,
Išao gori na pričac.

Kod kapele je on postao,
Donatu se poklonio,
Ovde je on snage dostao,
Diboko nadahnut bio.
Šaptao pjesme s brevgijara,
Ganut u ta rani hip,
Nažgao svíce s puno žara
Pred biškupa stari kip.

Pak je pisao knjigu žutu,

Najper kapela i grozd,
Razdragao se na svom putu,
Pjevao njemu kos i drozd.
Pomolio se je biskupu,
Da na goru pazi on,
Na palici kot na stupu,
Radost neka glasi zvon.

Ovde došla mnoga misao,
Napunito se jaki dah.
Pisac Horvat knjigu pisao,
Posle boja dobar krah.
Misli, riči i govore,
I ča mu gdo povidao,
A »Iz naše Stare gore«
Novoj knjigi naslov dao.

(Mali Borisiof, 2002.)

Kolo-Slavuj

Hrvati si rado jaču,
Naše jacke radost značu,
Mnogo sabrao ih Kurelac,
Nosio s torbom kot žetelac.
Bili su po seli zbori,
Jačili su dobri kori,
A glušala je i glazba,
Pri zabava i pri svadba.

Jedno društvo Kolo-Slavuj,
Poznato zbog plesnih oluj,
Ovde vridni ljudi naši,
Sviraju kot tamburaši.

Jaču jacke stare – nove,
Štrom svita i nad krove.
Kolo-Slavuj, vedra mladež,
Narodne im nošnje prateži!
Tancaju u kolu šarom,
Napunjени vedrim žarom.
Danas ovo folklor poznat,
Čim se kazat more Hrvat!
To narodna je kultura,
U folkloru čar i bura,
Glazba, jacka, plesi, nošnje,
Rodan šad hrvatske krošnje!

(Dolnja Pulja, 2001.)

Hajdenjaki

Kad je poljem cvala hajda,
I zrejala grojza brajda,
Bio je svitli dan u suncu,
Zasvirali Hajdenjaki,
Divojice i junaki,
Jatke digle se k vrhuncu.

Tamburaši žice tukli,
A plesači petom pukli,
Obracali se u kolu.
Črne čizme potropale,
A haljice zamigljale,
Dizao vedri šum u dolu.

Ovo folklor, šari traki,
Naša grupa Hajdenjaki,
U središću od Gradišća,
Gde se diže viki turam,
Sunce miga dečkom, curam,
A pjev zbuđja žar ognjišća.

Pokosila se je hajda,
Potrgala se je brajda,
Novo vino se je pilo,
Svirali su i pjevali,
Hajdenjaki zaplesali:
Veselo u selu bilo!
(Frakanava, 1996.)

Antonu Leopoldu

I.	II.
fotopart	kad se rima lice
šmice	na cice
objektiv	a dojke
divojke	na mlade divojke
zainteresirano oko	kad se rima kušnut
ženska lipota i draženost	na podušnut
dobro raspoloženje	a krasan ženski spol
sminka u pravom momentu	na kipuć alkohol
zadovoljan snimatelj	onda tetac Tonči
fotografija za vječnost	nije daleko

Dorotheja Zeichmann
(Klimpuh, 7. 10. 2008.)

Na Leopold-maratonu povodom 80. rođendana Antona Leopolda 14. novembra 2008. ljeta (književno-muzičko putovanje kroz pjesnički opus jubilara) u Hrvatskom centru su sudjelovali: Silvija Bucolić, Jurica Čenar, Renata Fazekas, Feri Gregorić, Karin Gregorić, Robert Hajszan, Siger Hajszan, Fred Hergović, Ewald Höld, Georg Kustrić, Kristina Marold, Kristijan Meršić, Gabriella Novak-Karall, Marijana Palatin, Ana Šoretić, Petar Tyran, Branislava Zaričić, Dorotheja Zeichmann, Martin Živković
Zbor i tamburica Frakanava, Zbor Otvorena srca, Klapa Sidi,
Vokalni sastav Muzičke akademije, Dubrovački kavaljeri
izabran i uredio: Petar Tyran
peljačica projekta: Gabriella Novak-Karall
snimito i mastrao: Karl Idl
grafički oblikovao: Philipp Hauck
izdavač: Hrvatski centar Beč
Posebno se još željimo zahvaliti direktoru ORF-a Gradišće Karl-Heinzu Papstu, peljaču Manjinske pedakcije u ORF-u Gradišće mag. Fredu Hergoviću, HKD-u Frakanava, načelniku veleopćine Frakanava-Dohlja Pulja Antonu Blazoviću kao i Kuratoriju Hrvatskoga centra.

Pasma je moj razgovor

Leopold-maraton 1

čitanje prilikom 80. rođendana Antona Leopolda

pjesme Antona Leopolda

